

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kako namerava sedanje ministerstvo grof Taaffejevo rešiti kmeta.

Od sv. Jakoba v Slov. goricah se nam piše, kako je tje prišla komisija radi potrebne vozne ceste v Selnico pri Muri. Namesto da bi bila gg. dr. Schmiderer in jegov tast stari Girstmajer kmetom zbranim pri g. županu Weingerlu zapisala, ker je bilo radi steze pisati, in šla, sta baje zabavljala konservativnim poslancem, zlasti baronu Goedelu, ter se drznila izustiti: „konservativna stranka se zelo malo briga za kmeta“. To je izmed zobovja liberalnih vrtoglavcev, kakoršen je stari Girstmajer, ki je pri vsakih volitvah za liberalne kandidate: n. pr. Brandstetterja, Seidla itd. par črevljev raztrgal, prav abotno. Ne rečemo, da sta kmetom legala pač pa, da sta neresnico govorila. Naši poslanci, lani profi nemškimi liberalcem izvoljeni, med njimi se vé tudi baron Goedel, podpirajo ministerstvo grofa Taaffeja, katero hočejo liberalci po vsej sili podreti. Kolika nesreča bi za kmete bila, če bi grof Taaffe moral položiti ministerstvo, to si lahko vsak pameten kmet domisli iz tega, kako je minister grof Taaffe odgovoril dne 25. jan. t. l. konservativnemu poslancu grofu Hohenwarthu na vprašanje: „kaj namerava ministerstvo storiti v pomoč kmetiskim prebivalcem?“

Minister grof Taaffe je odgovoril: „Vlada Nj. veličanstva je obrnola vso svojo pozornost na razmere kmečkega prebivalstva, posebno pa na one kmečkega stanu. Videla je pri tem vlada, da je razmere kmetstva popolnem predružačil prvič prehod od naturalnega gospodarstva do denarnega na kmetijskih posestvih, drugič odpravljenje postavnega dednega nasledništva leta 1868 z ozirom na kmečka posestva, tretjič z deželnimi zakoni leta 1868 in 1869 skleneno odpravljenje postav, ki je branila svobodno prodavanje zemljišč ter ni pripuščala, da bi se gospodarstva razkosavala. Posledica tega, da se je smel, posebno manjši posestnik, svobodneje gibati, ali da je gospodar moral naenkrat več delov dedšine (erbije) izplačati in je moral večkrat posestvo iz nova urediti, bila je ta, da je

imel gospodar več bremen. To breme je sicer nekoliko zravnilo to, ker je cena posestvom poskočila, ali v poslednjem času se je tako zveksalo, da je povzročilo skrbij.

Denarstveni polom l. 1873, ki je nastal vsled različnih, splošno vplivajočih, gospodarstvenih prikaznij, in kateri je poostrilo jednostransko gojenje premakljivega kapitala, ni mogel ostati brez slabega vpliva na pomnoženje zadolženja gospodarstev za voljo tega, ker se je vsled onega poloma zgubilo mnogo premoženja, ter sta se zmanjšala povžitek in promet. Ravno tako je gospodarstva oškodilo odpravljenje zakonov zoper oderuhe. Slabo stanje gospodarjev so pa zveksale še razne narurne nezgode, ki so zadevale v zadnjih letih skoro vse dežele cele države ter rastoča vnanja konkurenca.

Vlada je tedaj že lani predložila več načrtov postav, ki bodo dobro vplivale na kmetijske razmere posestev. Ti načrti so: načrt zakona o temeljnih določbah glede zlaganja zemljišč, potlej o razdeljevanji skupnih zemljišč in uravnanje dotičnih razmer gledé njihove rabe in oskrbovanja. Dalje zdaj uže potrjeni zakon postave gledé spremembe pridobitnega in prihodninskega davka, potlej štempeljski in pristojbinski zakoni v oziru na posojilnice in kreditne družbe, zakon za zatrenje in obrambo goveje kuge ter zakon zoper oderuhe. Kar se pa tiče daljnega delovanja vlade, to vidijo gospodje sami, kolike so teškoče. Tembolj si je vlada svesta svoje dolžnosti ter se bode trudila, da stori vse, kar bi vzdignolo in utrdilo gospodarstvene razmere kmečkega stanu še posebej.

Visokej zbornici predloži se v kratkem načrt zakona o nekaterih premembah pristojbinskega zakona, in sicer se bode pristojbina zmanjšala, keđar kako posestvo po dedščini preide iz jedne roke v drugo (Dobro, dobro!), ter se bode, kolikor je administrativno mogoče, delalo na to, da obravnave o manjših dedščinah ne bodo tako dolgo trajale, in da ne bodo povzročevale nepotrebnih stroškov.

Dalje namerava vlada še v zdanjem zasedanji predložiti načrt zakona, ki bode določeval,

v katerem slučaju in v koliko naj se državna uprava udeležuje pri izboljševanju posestev in zemljišč, ter hoče vlada gledati na to, da bodo jednake določbe sklenoli deželni zbori, ki imajo v prvej vrsti skrbeti za izboljšanje kmetijstva.

Vlada boče potem, kolikor boče državni zbor odločil, podpirala in množila kmečke strokovnjaške šole, katere imajo osnavljati dežele.

Vlada obrača svojo pozornost tudi na tarife pri železnicah. (Dobro.) Če se to dobro uredi, prevazali se bodo ceneje tudi vsi deželni pridelki.

Slabih kmetijskih razmer je krivo tudi to, ker so posestva preobložena z dolgovi, od katerih se imajo visoke obresti plačevati. Vlada premišljuje, kako bi storila, da bi posestnik premenil svoje dolgove v druge, od katerih bi mu ne trebalo plačevati tolikih obrestij, posebno misli na to, naj bi država ne izterjavala pristojbin in tako omogočila, da se ona namera izvede. (Odobrenje). Sicer pa mora vlada naglasiti, da se narodno-gospodarske bolezni ne dajo ozdraviti samo po zakonodajstvu in upravi. Prebivalstvo mora tudi samo pomagati pri tem delu. Zato se pa mora zoper razdirajoče nakane posamičnih utrditi delovanje s tem, da se združijo pridni ljudje. Tudi o tem premišljuje vlada. Za zdaj pa ima vlada pomagati najnujnejšim potrebam. Drugo delo pa je odvisno od tega, kaj da bodo rekli gospodarji in kmetovalci, kateri se nameravajo izpraševati. Kmetovalcev sodelovanje potrebno je tembolj, ker se po jednem kopitu ne dajo vse gospodarske škode po raznih kronovinah ozdraviti, (Dobro! Dobro!) ter morajo zato razen državnega zbora sodelovati pri tem tudi deželni zbori. (Odobrenje).“

Gospodarske stvari.

Nova zemljiška knjiga.

(Prijateljsk opomin posestnikom.)

Sedem let boče v kratkem minolo, odkar je štajerski deželni zbor sklenol zakon, da se imajo na Štajerskem delati nove zemljiške ali gruntne knjige. Vsled tega zakona imamo že tudi pri naših sodnijah več ali manj novih zemljiških knjig.

Zakaj se delajo nove zemljiške knjige? Saj že imamo več ko sto let take knjige! Tako pravi marsikdo. Imamo zemljiške knjige, katere so nastale vse poprej, kakor se je delal dosedaj veljavni kataster; to so tiste knjige, v katerih imajo dačne, ali davkarske gosposke zapisano posestvo vsakega posestnika. Grajščine so v knjige zapisavale posestnike, kateri so bili njim podložni in so jim morali davati desetino in kar so pač grajščaki pravico imeli dobivati, prvotno samo z namenom, da znajo, kaj je kmet dolžen dati. V te knjige so se kesneje tudi začeli zapisavati dolgovi kmetov pri drugih ljudeh, to je: začelo se je intabulirati. Tako so grajščinske zemljiške knjige slu-

žile v poduk o lastniku in njegovih dolgovih. Pogrešamo pa v grajščinskih zemljiških knjigah popisa zemljišč. Najde se v zemljiških knjigah na pr. urbarno število 10 pod Hrastovec. Kaj pa je toto urbarno število? Je li šuma ali gozd, je li njiva in travnik, je li hiša? Tega nam dosedajne gruntne knjige ne pravijo. Pred šestdesetimi leti, leta 1820 do 1824, ko so po celi Avstriji zemljo merili in vsak posamezni kos zemlje pod imenom „parcela“ zapisavali z zaznamkom, čemu služi, če je njiva, travnik, vinograd ali gorice ali tersje itd., tedaj bi bili lahko vse to, kar so v davkarske knjige ali kataster pod raznimi števili parcel z zaznamkom mere zapisali, tudi v zemljiške knjige zapisali; pa niso. In zato se zdaj, ko se zemljiški ali gruntni davek vravnava in ko se je pred kakimi štirimi ali petimi leti tudi kataster pre naredil tako, kakor se je zemlja od dvajsetih let sem spremenila, ker je marsikateri posestnik napravil iz gozda ali šume travnik, iz travnika njivo, iz njive travnik, iz grmovja vinograd ali gorice, — zato se zdaj po pre narejenem ali „reambuliranem“ katastru delajo nove zemljiške knjige ali gruntne bukke.

Namen novih knjig ali bukkev je, da bi se iz njih videlo, katere parcele ima posestnik. Ako kdo na katero zemljo hoče kaj posoditi, naj bi videl, kaj tota zemlja obsega. Ako kdo hoče katero zemljo kupiti, naj bi iz gruntnih bukkev ali knjig videl, kaj spada pod toto ali ono število. In ako posestnik hoče svoj travnik ali kaj druga prodati, da ne bo treba preiskavati, ali ta kos zemlje dohaja k urbarskemu številu 312, ali dominikalnemu številu 13, ali k gorskemu številu 5, ali spada pod Slovenji-Gradec, ali pod Novo-Celje, ali pod Blagovno, ali pod Negovo, ali pod Hrastovec, Gornjo-Radgono, Branek ali Borelski grad?

Grajščinske zemljiške knjige bodo zdaj nehale, kakor so gosposke po gradovih preminole. Zdaj bo v zemljiških knjigah zemlja ločevana po dačnih občinah ali štibernskih gmanjšinah. Robičeva hiša se ne boče več pisala urbarno število 54 pod Konjice, nego zemljeknjižni vložek 10 katastralne ali dačne občine Tepinske. Vsi posetniki ene občine bodo popisani, in Babič, kateri ti je 100 fl. dolžen in proti kateremu imaš že sodbo v rokah, ne boče več mogel skrivati urbarnega števila svojega kmetstva, ker ga boš lahko v knjigah našel, hitro si dal dolg vknjižiti ali intabulirati, in Bog mu pomagaj, če ne plača. Dosedaj pa je bilo jako težko, med 1000 urbarnimi števili najti število Babičevo.

Zdaj smo povedali, kaj nameni nova zemljiška knjiga. Dobro bi bilo, jelite, da bi vse potrebno kazala. Kaj pa če vendar ne boče tako, če se ne boče s potrebno skrbjo delala? Bomo pa še večo zmoto imeli, ko dosedaj. Res je in nove gruntne bukke so zares v nekaterih občinah sama zmota in zmešnjava. Zakaj? Kmetje so gledali, kako se dela in so premalo pazili, če se je

oznanilo ali oklicalo, da ima vsak pravico pogledati novo knjigo in opomniti, če bi kaj ne bilo prav, da se popravi. Nihče ni prišel pogledat in zmoti se hudo škodo delale.

Po zmoti so se zapisale tri njive v novo zemljiško knjigo, da so lastina Adama Kebra. Toti je Ožbaldu Metulju 300 fl. dolžen, on ga toži in prodane so bile tudi tiste tri njive, ki niso Kebrove bile, nego Jugove, zato ker so v zemljiški knjigi zapisane bile, da so Kebrove. Vbogi Jug je svoje tri njive izgubil. Ako bi pa bil šel o pravem času gledat, če so njegove njive prav zapisane, dober bi bil.

Vsak človek se lahko moti in da bi se zemljiška knjiga prav napravila, zato se vsakokrat oznani, naj vsak pogleda, če ne bi bila kaka zmoti se zapisala. Ne zamudite, dragi kmetje, iti gledat svojo novo zemljiško knjigo. Poglejte v mapo. Tam so Vaše njive, travniki itd. čisto tako narisani, kakor ležijo in na vsakem kosu zemlje najdete število parcele. Poglejte, če so vse tote parcele prav zapisane in varujte se škode. Pokojni dr. Razlag je pisal na čelo svojemu „Pravniku“: *Vigilantibus jura!* To se pravi: Pravico najde, kdor se zanjo briga. Brigajte se toraj za novo gruntno knjigo, da Vam boče kazala pravico.

Nekaj druga še Vas moram opomniti. Vsak kmet ve, kaka nevolja in neprilika je, če ima prav stare reči, katerih že davno ni dolžen, intabulirane. Vsi toti stari dolgovi se brez vsakega plačila zbrišejo, ako le tedaj, kedar ste na delanje nove zemljiške knjige pozvani ali poklicani, zato prosite. Samo ziniti je treba o tisti priliki. Če je nova knjiga gotova, je prepozno.

Glejte torej na dvoje: 1. da bodo v novo knjigo **prave parcele** zapisane in pogledajte to večkrat, in 2. da ne pridejo tisti **stari dolgovi** v novo knjigo, ampak da se pri delanju nove zemljiške knjige izbrišejo. — Tako se bote rešili mnoge škode.

Dr. L. Baš.

Kanadaškega ovsu za seme ima na prodaj g. Ed. Kaučič v Sevnici, 11 fl. za 100 kilo z žakljem vred. (Železniška postaja: Lichtenwald a. d. Südbahn.)

Vrbvih količev za vzrejanje dobrega šibja za pletenje košev, korpičev itd. prodava g. Julij Jablanczy, vrtni inšpektor v Klosterneuburgu: navadne vrbe (*Salix viminalis*), mandelnove vrbe (*Salix amygdalina*), bagrene vrbe (*Salix purpurea*) in kaspijske vrbe (*Salix caspica*) po 2 fl. 1000 komadov.

Dopisi.

Iz Maribora. (Sijajno družtveno zabavo) priredila je dne 5. t. m. v lepih čitalničnih prostorijah nadepolna mladež učeča se na gimnaziji mariborskej v spomin in slavo onemu čudnemu moževi, za kojega, kakor nam Prešern trdi, nekdaž

ni marala družba in on — ne za njo; moževi, ki je rojen v odljudnej goščavi sam za se živel, „brez plenka in cvenka o petji ko ptič“. Temu redkemu samouku, ki je svoje dni gimnazijsko mladež pesmi latinske, helenske, teutonske učil; spretnemu stihotvorcu Valentinu Vodniku, ki je v „letih nerodnih okrogle nam pel“ — in velikemu njegovemu učencu, kojemu se samo edna edina želja bila spolnila: „da v zemlji domači mu truplo leži“. — Tema dvema svitlima zvezdama na obnebj poezije slovenske napravlja za čast domovine goreča naša mladina, v raznih mestih se učeča, leto na leto primerne družbene zabave z namero: naj bi se tako s časom povzdignil narodni ponos, kojega še v mnogih straneh težavno pogrešujemo. Kdor še ima količkaj srca za svoj nepokvarjeni, po nedolžnem in krivičnem zatirovani narod, mora biti hvaležen vrlim našim mladenčem in radovati se njim, kojim bo se že čez malo let poverila skrb in briga za boljšo bodočnost drage nam očetnjave. Domoљubni sokoliči, ki so nam priredili „Vodnikov večer“, dokazali so s tem, kako velika razlika je med njimi in takimi, kojim je uzor: first von thorovanje, salamandrovanje in „schmisse“. Veselice se je vdeležilo toliko odličnih gostov, da so prostorne sobane bile skoro pretesne. Pevci so se pokazali kaj izurjeni in so tako dobro peli, da so vsled pohvalnega ploskanja skoro vsako pesmo ponavljali. Tudi govornik in deklamator zaslužila sta burno odobravanje, s kojim sta bila pozdravljena. Še ni dolgo tega, da je dijakom bilo povedano v „čitalnici“ zglasiti se. Sedaj je drugače in toraj stojimo pred znamenjem, da se bližamo boljšim časom! Bog daj!

Iz Celja. (Celjski prebivalci — jetniki.) Tukajšnji list naznanja, da šteje celjsko mesto med 5393 prebivalci 3295 oseb, ki govorijo nemški, 1872, ktere govorijo slovenski jezik. Zraven teh imamo 5 Čehov, 9 Hrvatov, 22 Lahov in 1 Magjara. Med onimi 1872 slovenski govorečimi je všteti 296 vojakov, 364 jetnikov in 67 bolnikov v celjski bolnišnici. Iz tega razvidimo, da naše mesto še ni vse ponemčeno in da si le slepa zagrizenost drzne trditi, češ, da je značaj celjskega mesta nemški. In med onimi 3295 Nemci, koliko je med njimi trdih slovenskih hlapcev in dekel, ki so pa pri tem popolnoma nedolžni, da figurirajo v zapisnikih kot trdi Nemci. Nemški list celjski poroča na dalje, da so celjski jetniki v pretečenem letu zaslužili nad 8400 fl. — blizu polovico tega zneska je prejela državna blagajnica, polovica pa je jetnikom ostala. Toraj so si jetniki prislužili nad 4100 fl.“ — Oni imajo v ječi dobro hrano, grejo zjutraj do poldne na delo, se povrnejo h kosilu v kajho, ob eni popoldne gredó zopet na delo, za večerjo jim tudi nij treba skrbeti, vsaj jim je že pripravljena; stanovanja in obleke njim tudi nij treba plačevati. Na dan zaslužijo po 60 kr. — polovica ostane v državni kasi, po 2 kr. dobi jetniški nadzornik, 28 kr,

pa se shrani jetniku. Ob nedeljah so imeli že do zdaj ti siromaki falat mesa. Prejšnji minister pravosodja je imel z njimi še posebno vsmiljenje. Kajti eden najvažnejših njegovih ukazov je gotovo ta, da se ima vsem jetnikom, brez razločka na njihovo vero, tudi ob vseh zapovedanih praznikih med letom in pa ob cesarjevem rojstnem dnevi in godu kuhati meso. Vsled tega ukaza profitirajo še tudi protestantovski in judovski jetniki; tudi leti morajo ob katoliških praznikih jesti meso. Nu, jetniki se vsled tega ne bojo kajhe bolje bali, kakor poprej. Zato so pa tudi celjske ječe, v katerih bi imelo „prebivati“ le 180 jetnikov, tako prenapolnjene, da se morajo vedno odpošiljati na vse strani, ker je poslopje za nje že pretesno. — Nisem slišal, je li prejšnjega ministra za pravosodje kdo obžaloval ali ne, da je moral odstopiti ter prostor napraviti dr. Pražaku. Obžalovali so njegov odstop gotovo — arestanti.

Iz Šmartna pri Slovenjgradci. (Održavljen učitelj.) Naš g. nadučitelj je začetkom šolskega leta zbolel. Dobil je tedaj za nekaj časa odpust. Za namestnika mu je bil poslan nekov g. Josef Schwegler od Šmarije pri Jelšah ali od Zibike. — Cesar je vse našim otrokom pravil, ni za pisati, ker ni za javnost. Samo to naj omenimo, da je otrokom razlagal, da človeška duša po smrti v katero živinče, n. pr. v osla vleze. Otrokom je dajal različna imena n. pr. „orangutan“ itd. Malokteri dan je bil v šoli dovolj v redu, zato so pa tudi nekteri stariši začeli svoje otroke v Slovegradec v šolo pošiljati, drugi so jih pa zadržali doma. Dne 28. jan. je vendarle dobil odpust. Pa tudi hvala Bogu, da je „zginol“, boljše nikdar, nikjer in nobene šole, kakor pa takega učitelja v šoli. Želimo vsi njemu srečen pot. Učiteljem še posebno povemo, kako je obravnaval berilo „Peter in Pavel“ (v III. berilu); zapisal je namreč v tednico pod „zgodovino“ tako-le: „To berilo Peter in Pavel je prav prilično za domače butelne.“ Vse to v svaritev vsakemu, kateri ne želi biti prevarjen, kakor jih je bilo več prevarjenih, tudi g. nadučitelj sam.

Krajni šolski svet.

Od Marije Snežne na Velki. (Žalostna smrt.) V nedeljo 30. jan. t. l. izročili smo truplo nepozabljivega kmeta Janeza Šabeder, 69 let starega pa še krepkega, hladnej zemlji. Pokojni bil je tih in miren mož, blagega srca do sosedov in siromakov, izgleden gospodar in pošten kristijan. Siromaček zakrivil si sam lastne rane smrti ni; bil je namreč pred 9 tedni od steklega psa na roki obgrizen. Ob jednom obgrizel mu je tudi 4 svinje in jedno kravo, koje so morali, ker so zarad stekline se strašno slinile in divjale, vže pred enim mesecem pokončati. — Vsled tega sedaj kmeta še večji strah in žalost obideta ter se začne pripravljati na pot v dolgo večnost. Vže kot obgrizen opravil je po krščanski navadi sv. izpoved; da bi se vdeležil tudi popolnoma odpustkov, prejel je sv. zakramente v osmini presladkega Imena

Jezusovega. V torek 25. jan. občutil je v grlu bolenje in mrzenje do vode. Koj drugi den pošlje po dobrega mu sosedu, proseč ga, naj mu priskrbi duhovna, da prejme sv. zakramente za umirajoče. Od mize vstal je nekoliko preplašen č. g. župnik, kojega si je bolenik izvolil. Vestno je opravil mož najimenitnejše delo, ter ob konci mnogobrojno zbranemu ljudstvu rekel: Vidim, da moram umreti, zatoraj prosim, odpustite mi, če sem vas kedaj razžalil.“ Od sedaj mu je vedno huje prihajalo, vrli in pridni sosedu ga opazujejo, tolažijo in po moči pomagajo, kojim pa reče: „Sedaj bom začel tako lajati, da bo vsa hiša pasjega glasu polna.“ Ker je pa nekoliko jenjalo, poprosi še okoli stoječe za vodo rekoč: „Jaz pa hočem po sili vodo piti, mogoče da mi pomaga“. Odveč mu je mrzela, ter povzročila še hujših bolečin; dobri sosedu so ga morali priklenoti. Pa usmiljeni Bog ga ni pustil dolgo teh strašnih muk trpeti, vže v petek ob 1/2 12 dopoldne ga je smrt pokosila. — Bodi mu zemljica lahka! Pri omenjeni hiši pa še nesreči ni konca. Še dva otroka je baje pes zgrizil. Pazite toraj.

Iz Šaleške doline. (Živ pokopan?) V Škalski fari so prvega februarja t. l. pogrebci jamo kopali za ranjkega Goloba ter v bližnjem frišnem grobu, kamor je bilo malo popred šestletno dete zakopano, čuli glasno stokanje in jamranje, ki je trajalo celo 1/4 ure. Pogravec Obul iz Zaberda je to posebno dobro čul, vendar mu je kakor drugim manjkalo poguma, da bi bil dete izkopati skušil. Žalibog! pustili so ga svojej žalostnej osodi! Toliko vendar je jasno, da je bilo živo pokopano. Vpraša se radi tega v imenu človekoljubja: Imajo v Škalah mrliškega oglednika ali ne in ali spolnuje ta svojo dolžnost!

Iz Središča. (Prvič narodni okrajni zastop ormožki) je ove dni zboroval. Nemškutarji so se doma poskrili. Rotovž bil je pa zaprt. Zborovalo je se torej v gostilni g. Žinka. Čudilo je se pa vse, zakaj ni prišel prejšnji načelnik g. Kada. Trebalo ga je krvavo, da bi bil zmešane račune razvozljaj. Računi so pomanjkljivi in brez potrebnih jim prilog. Za okrajnega zdravnika siromakom izvoljen je g. dr. Žizek, nemškutarski kandidat g. Seyfried je propal. Naj mu kaj zaslužiti dajo oni nemčurji, s katerimi je do sedaj pri volitvah zmiraj vlekel. Svoji k svojim!

Iz Slatinske soseske. (Graje vredna nava) je, da se lepa slovenska imena pačijo. C. k. okrajno glavarstvo ptujsko je zaukazalo hišam pibiti hišne številke s srenjskim imenom vred. No, in pri nas imamo sedaj povsod pribito: Gemeinde Terschische. Tako je spakodrano naše slovensko: Tržiše. Oblekli so srenjo v nemški kozuh. Kdo je temu kriv? Pred leti so več srenj okolo Slatine stlačili v eno „Slatinsko gmajšno“, kder so 3 Nemci, tujci. Jeli radi teh 3 prišlecev treba vse ponemčiti? Slovenski predstojniki bi naj ne trobili v nemškutarski rog! „Le po svoje“, rekli

so svitli cesar istrijskemu Hrvat, ki se je mučil cesarja nagovoriti v italijanščini, katere pa še prav niti razumeval ni. Slovenska dostojnost, narodni ponos nam brani Nemcem na ljubo vsem slovenskim hišam v soseski nabiti tablice: „Gemeinde Terschische“. Ne smešimo sami sebe!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarska vojska šteje po zadnjem štetju: 3669 Lahov, 11.281 Rumunov, 46.216 Magjarov, 97.753 Nemcev in (7901 Slovencev, 18.557 Rusinov, 19.678 Poljakov, 20.671 Hrvatov in Srbov, 45.748 Čehov) 112.555 Slovanov, t. j. ogromna večina krvnega davka zadene v Avstriji — Slovane! S koliko pravico toraj avstrijski Slovan tirja jednakopravnosti, to si lahko sedaj vsak domisli! Državni zbor je srečno sklenil novo postavo zoper oderuhe, čeravno so najhujši liberalci dr. Herbst, dr. Mag, dr. Rabl, jud Menger in jud Jaques nasprotovali; sedaj je še treba, da jo gosposka zgornica sprejme in svitli cesar potrdijo, o čemer pa ni dvomiti. Naši poslanci g. Herman, g. dr. Vošnjak in g. baron Goedel so nam pred volitvijo obljubili postavo zoper oderuhe, sklenili jo so in hvala jim! G. dr. Vošnjak je v finančnem odboru prilično obravnave potroškov za uradnike pritožil se zoper krivice, katere delajo uradniki Slovcem, posebno v Primorskem, Koroškem, in Štajerskem; zlasti je napal e. k. namestnika Depretisa, „zakaj ni kaznoval žandarjev, ki so hoteli Slovence zapreti, ki je v Piranu peti pomagal slovensko cesarsko pesem, in zakaj sploh se v Primorji zatiruje slovenstvo in pospešuje lahonstvo in nemštvo v očitno škodo Avstriji.“ Sedaj ga napadejo 4 zagrizeni liberalci in Nemci: plem. Plener pravi: vse je izmišljeno, Heilsberg kvasi: „Slovenci na Štajerskem uživajo popolno ravnopravnost, Slovcem se uraduje slovenski, in vlada razglašča celo v nemških okrajih južne Štajerske (kde so neki ti? Ured.) slovenska oznanila“, a koroški Ritter je zabrbral: koroški Slovenci so popolnem zadovoljni; stari dr. Herbst pa zahteva preiskave. No, minister grof Taaffe obljubi razmere Slovencev v Primorji „preiskovati“. Med poslance, ki se držijo grofa Hohenwartha, je med razgovarjanjem vlezal vohun in urednik „Deutsche-Zeitung“ in čul, kako so tirolski poslanci tirjali, naj se na dnevni red postavi vprašanje o verskem značaju šol, a drugi zopet ugovarjali, naj se s tem še počaka. Takoj je v svojej novini zatrobil med svet liberalcem veselo novico: čujte, konservativni poslanci so se skausali z narodnimi, kmalu se zgrizejo in potem pridemo mi na konja! Toda goljufajo se. Naši poslanci so v marsičem različnih mislij, a v glavnih točkah zedinjeni. Izmed poljskih poslancev je zopet eden umrl, namreč g. Skrzinski, ki je pa bil liberalcec in je rad z Nemci potegnil. Največ dela imajo poslanci sedaj s proračunom za l. 1881. Od tabaka do-

bila je lani državna blagajnica 38 milijonov goldinarjev čistega dohodka; prošnja, naj bi se tudi nam dovolilo tabak sejati, izročili so vladi v prevdarek, tudi užitninske tarife v mestih so naročili vladi, da jih pregleda, jednako tudi željo, naj bi novačenje (regrutiranje) vršilo se pri okrajnih sodnijah. — Liberalcem je zopet pal mogočen steber; g. Lehmajer, sekcijiski načelnik v ministerstvu za poduk in desna roka bivšega ministra Stremajerja, moral je službo popustiti in v upravno sodišče kot dvorni svetovalec iti; sedaj dobimo sv. Cerkvi pa tudi slovanskim narodom prijaznejšega človeka v omenjeno velevažno mesto! — Direktnih davkov smo lani vplačali 94 milijonov, indirektnih pa 191 milijonov, državnih bankovcev je med ljudmi za 325 milijonov. — Kmetje nemški zborovali so zopet na večih krajih pa hodijo svojo pot ter zahtevajo, kar jim konservativci uže od davna svetujemo: preuredbo volilnih redov, več poslancev, kmetske družbe ali zbornice, borzni davek itd. — Luterani prosijo za verske šole. Prav! Tedaj jih pa tudi katoličanom nihče ne more braniti. — Ministerstvo namerava več liberalnih e. k. namestnikov zameniti s konservativnimi; kranjski glavar Kaltenegger mora v 6 tednih iti na Dunaj. — Na Ogerskem delajo uže priprave za volitve. Hrvatom hočejo Magjari pustiti krajino pa vzeti Slavonijo. Blizu Kaniže pripeljali so se 4 tolovaji pred neko hišo, kder je prebival nemški naseljencec Sommer; vdrli v sobo in odrezali moževi, ženi in sinu glave! Dva oficirja na Erdelskem, ki sta s sabljami napala magjarskega urednika, sta odstavljena in na 9mesečni zapor obsojena. Ob Donavi hudo pobirajo osepnice ljudi. — Cesarica odpotuje v Angleško na lov, cesarjevič Rudolf pa v Egipt in sveto deželo.

Vnanje države. Generalu Skobeljevu doposlal je ruski car pomoči, da Turkmene iz vseh kotov prežene in zatre. Ruska zmaga je ondi tolike važnosti, da uže Angleži ponujajo Rusom denarjev za stavljenje železnice od Hvalinskega morja do Indije. Car namerava tudi ustavo dati Rusiji ter naročiti, da zemstva (okraji) odberejo poslancev za državni zbor. — Turški sultan poriva na grško mejo 140.000 mož, Grki pa so pozvali vse možke pod orožje, kakih 115.000 mož. Bismark si prizadeva vojsko zabraniti; pogovarjal je se z angleškim poslanikom Göschenom, ki je potoval nad Berlin, v Dunaj in Carigrad. Albanci nečejo Turkom pomagati drugače, kakor če jim sultan dovoli deželno samoupravo. — Dne 13. febr. t. l. imajo italijanski republikanci občni zbor v Rimu; bržčas bodo sline cedili za Trstom, Gorico in Istrijo! — Bismark obeta dolg mir, pa nihče mu ne veruje; tem menje, ker zahteva vedno več denarja za vojaštvo. Tudi je general Moltke nedavno dokazival potrebo vojske ter Nemce svaril, naj ne pozabijo, da so med romanskim in slovanskim mlinskim kamnom na sredi. Mogoče je, da bo Nemcem treba ob enem vojskovati se zoper Ruse

in Francoze. — Angleški minister Gladstone je v državnem zboru tirjal pooblastil vsakega Irca za-preti, kateri bi na sumu bil, da drži s „Irsko ligo“, t. j. društvom za osvobodjenje Ircev. Navzočih 33 irskih poslancev je pa ugovarjalo neprenehoma; celih 14 ur so s kričanjem zabranili vsak sklep. Na to jih je dal nepostavno predsednik po žandarjih iz zbornice pognati. Potem so angleški poslanci Gladstonu dali potrebnih pooblastil. Glas o angleškem nasilstvu je še huje razburil Irce! — V Avstraliji so zasledili bogate zlate rude. Nekdo je pobral 45 funtov težko grudo čistega zlata!

Za poduk in kratek čas.

Nova knjiga v Ptuiju spisana in založena.

Ž. Kmalu se dotiska v tiskarnici „Politike“ v zlatej Pragi knjiga pod naslovom: „Zur Frage über die Gleichberechtigung der Slovenen“, na katero slovensko izobraženo občinstvo uže sedaj opozorujemo s primetbo, naj se potruzi razširiti njo v kroge, našemu narodnemu prizadevanju bolj iz neznanosti nego li iz zlobe protivne, kajti tem je knjiga prav za prav v prvi vrsti namenjena.

Našim še vedno slabim narodnim razmeram nanašajo, kakor vsi vemo, največ krivice: zloba in pakost nemškožidovskega novinarstva, računa-joča na glupost in slepoverje svojih čitateljev, predrznost in hujskanje med Slovence pritepenih tako zvanih „kulturträgerjev“, slab zgled, ki ga dava, zlasti prostemu ljudstvu, taisti del „liberalcev“ slovenskega pokolenja, koji se je iz tega ali onega, gotovo pa vselej iz sebičnega vzroka, svojemu narodu izneveril, ter „an den Brüsten der Adoptivmutter Germania“ kulturnega mleka do uh se nasisavši plemenitim prizadevanjem svojemu narodu zvestih sinov uzvišeno se posmehuje, nje po svojem mogočstvu „zgoraj“ očrnjuje in, kolikor ima sam moči v rokah, nje brezsrčno in hudobno zatiruje.

Mnogo in mnogo, rekel sem, krivi so imenovani trije činitelji, zakaj se naš slovenski narod — ki zaradi tolikih slabih letin, neskončno težko sicer, a vendar radovoljno državi potrebno dačo plačuje in cesarju vselej zveste in hrabre junake podava — že toliko let z največjim naporom boriti mora za poedine mrvce onih pravice, koje mu neke točke osnovnih državljanskih postav v polni meri pripoznavajo.

Razven pakosti navedenih treh slovenskemu narodu načelnih protivnikov, krivo je slabemu vspehu naših prizadevanj politično plitvostje naših sodeželanov. Neverjetno malo jih je, posebno na slovenskem Štajeru, meščanov in tržanov, ki bi želje in zahtevanje slovenskega naroda iz čistih virov poznali. Ne razumevši samostalno razsoditi posebnosti avstrijske države, zajemajo svojo politično znanje edino iz bečko-židovskih novin in iz

— graške „Tagespošte“. Slobodno se reče: polnih devetdeset odstotkov nemških in nemčurskih „purgarjev“ na slovenskem Štajeru ne čita razven „Tagespošte“ nobenih novin. Ta, Slovencem že od nekdanj najbolj sovražni dnevnik, je njim naravnoč „die Zeitung“. Ni se tedaj čuditi, da se je velik del teh polovičarjev njenega duha do grla napolnil, in da na vse priseže, kaj mu prinaša, s čim ga dan na dan krmi in napaja „die Zeitung“.

Tem umetno stvorjenim protivnikom našega naroda, kojih večji del nije iz zlobne namere ravnopravnosti našej zoprni, namenjena je gladko pisana, domoljubna, do deset pol obsegajoča brošura. Pa tudi samovestnim, neomahljivim narodnjakom bo iz raznih vzrokov kaj dobro došla, ker v nji bodo se zopet spoznavali z mnogimi veljavnimi starimi znanci, pa tudi z veseljem brali o marsikterem novem poštenjaku.

Zato bodi knjiga, ki govori v I. poglavju o preteklosti in značaji, v II. o političnem položaji Slovencev; v sledečih štireh o slovenskem jeziku v obče, o njegovih pravicah v ljudskih in srednjih šolah, o učiteljskih pripravnicah in uradih, med tem, ko nam poslednji del ostroumno in zanimivo osvetljuje nemški „liberalizem“ in tako zvani „klerikalizem“; vsakemu nemškega jezika zmožnemu, slovenskemu rodoljubi srčno priporočena.

Dobivala bo se za goldinar po vseh knjigopro-dajavnicah na Slovenskem; skrbelo bo se tudi, da njo nam osebno znani narodnjaki na deželi po najkrajšem potu v roke dobijo.

D o d a t e k. Uredništvo temu pristavlja, da je g. pisatelj knjigo sam založil, in uže zato nadejamo se brzega in vsestranskega razširjenja, da ne bo iskreni narodnjak za svoj trud in razne sitnobe še materijalne škode imel.

Smešničar 6. Volitve prvih županov pride komisar iz C vodit. Kmetom razlaga važnost teh volitev pa tudi, kako bo treba voliti. Naposled pristavi: zdaj se pa le dobro med seboj pogovorite, koga bode te volili, da se „štite ne razšpicajo“.

J. V.

Razne stvari.

(Za nesrečne Zagrebčane) darovali so g. Glovacki, profesor 2 fl., g. Kaiser, obrtnik 3 fl., g. Rajšp, grajščinski oskrbnik 3 fl. in g. Romič, učitelj 50 kr., vsi v Ptuiju, č. g. J. Pečnik, župnik Laponski 10 fl. Bog plati!

(Za družbo sv. Mohorjevo) sklene se nabira družnikov s zadnjim februarjem t. l. Blagi narodnjaki naj ne pozabijo na to! Zlasti pa še opozorujemo, da dobijo društveniki namesto pesmarice „Cecilija“ lepe Šmarjnice: „Hoja za Marijo“.

(Novo posojilnico osnovali) so v Žavci. Odborniki so gospodje: Grohman, Stiglic, Cigan, Hausenbichler in vse dobro vselej podpirajoči č. g. župnik Jeraj. Takšnih posojilnic bi si naj Slovenci več osnovali, kajti sedaj je to leži, ker so

pristojbin in davka proste do 300 fl. čistega dohodka.

(† *Umrta*) sta 3. febr. č. g. Janez Jug, kurat pri sv. Lenartu nad Laškimi 70 let star, in č. g. Luka Sevšek, župnik v Artičah, star 70 let.

(*Ljutomerskeje čitalnici*) izvoljen je g. Kril za predsednika, č. g. Fr. Šrol v namestnika, g. Jož. Gomilšak za blagajnika, č. g. Iv. Simonič za tajnika, g. Jož. Horvat za knjižničarja, g. Iv. Kukovec in č. g. Dav. Napast sta odbornika, gg. Lov. Baš, Drg. Huber in N. Mohorič namestniki.

(*Mariborski župan*) od cesarja potrjen je zopet g. dr. Reiser.

(*Seidl III.*) je sedaj g. dr. Duchatsch. Imenovan je namesto odstopivšega Seidla predsednikov namestnik v okrajnem šolskem svetu mariborskem. —

(*Slovenecem veselo novico*) poročajo nemško-liberalni listi, namreč, da gre g. dr. Waser, predsednik graške nadsodnije, v pokoj.

(*Javno zahvalo*) izreka Milostljivemu knezoškofu za darovanih 5 fl. šolskim otrokom v Mariji Zagorskeje župnik Karol Terjašek.

(*Prestavljen*) je c. k. okrajni glavar dr. plem. Braunhof iz Radgone v Leoben, g. plem. Finetti pride v Slov. Gradec.

(*Porotnice*) priče so v Celji dne 7. febr. t. l.

(*„Marburger-Zeitung“*) ali jeni pisatelj g. Wiesenthaler je v vodnem članku srdito udrihal po konservativnem nemškem poslanci, č. g. Karlonu, češ, da je ta v Mooskirchenu govoril, „da (samo gruntne) dače kmeta ne spravljajo na nič“, (ampak se vé še marsikatero druge reči, katere so liberalci zakrivili n. p. odertija, strašne deželne, okrajne, srenjske, šolske doklade itd.), „in da toraj konservativni poslanci kmete zapeljujejo in goljufajo“. Toda kmalu potem je morala „Marb.-Zeitung“ pismo g. Karlona objaviti, v katerem napadeni gospod naznanja, da on v Mooskirchenu še niti bil ni. Tako delajo liberalci, najprej si nekaj zmislijo, časih celo drzno zlažejo, a potem okolo sebe udrihajo, kakor da bi znoreli! Res, prava nemško-liberalna „kultura“.

(*Zavoljo davice*) pri otrokih morali so šolo v Frankolah zapreti.

(*Iz Murskega polja*) se nam poroča, da je ondi nek g. Engelhart strašansko stiskaval več let kmete, a sedaj na Dunaj potegnil neznano bogat. Iz „hausknehta“ je baje postal milijonar. Barantal je z denarjem in prodaval kmetije na kose. Ko bi ne bili liberalci l. 1868. odpravili oderuške postave in poznej dovolili posestev trgati, bilo bi to nemogoče.

(*Zemlja stresla*) je se 4. febr. ob $\frac{1}{2}$ 3 uri zgodaj. Potres čutili smo v Mariboru, Celji, Ponikvi in Doberni; še huje pa na Koroškem in Kranjskem. V Zagrebu pa zemlja vedno trepetala, kar se posebno po noči v postelji čuti!

(*V lastno skledo plunil*) je g. Novak, slovenski posestnik pa nemčur v Bohovi blizu Mari-

bora, ko je slovensko povabilo k mariborskeje sodnji poslal nazaj z dostavkom: „dieses „Povabilo“ mit dem zutück, dass es das Bezirks-Gericht in deutscher Sprache zergliedern möge“.

(*Spremembe v Lavantskeje škofiji*). Provizor pri sv. Lenartu je č. g. Gregor Dupelnik in v Artičah č. g. Franc Ostere; sv. Lenart in Artiče so razpisane do 22. februarja t. l.

(*Dražbe*). 11. febr. Jož. Standegger 2980 fl. (po dr. Duchatschu) v Mariboru, 14. febr. Jera Vaupotič v Leskoveci 1550 fl. Jan. Medved 1600 fl. v Ptuj, Jož. Kokol v Pohorji 800 fl. Marija Grobelnik v Kapli 1025 fl. 18. febr. Matija Gojkovič na Ptujскеje gori 200 fl. Jan. Hribernik v Radvanji 2740 fl. 21. febr. Jan. Šmirmaul 8595 fl. v Mariboru, 22. febr. Gašpar Apline v Lobnici 956 fl. (dr. Duchatsch).

Listnica uredništva: Dopisi od sv. Marjete, sv. Ane, Nove cerkve, Ptuja, od Savinje in Koroškega prihodnjic; dopis iz Artič, iz Celja zastran podp. društva v Cerkvni prilogi; drugi spisi in novosti prilično! G. Sorschag stika za našim dopisnikom zastoj, jih je več, kar bo razvidno ko bomo razlagali, kako je Sorschag Črešnovčanom šolo stavil!

Loterijne številke:

V Trstu 5. februarja 1881: 28, 22, 48, 75, 52.
V Linci „ „ 56, 59, 83, 60, 55.
Prihoduje srečkanje: 19. februarja 1881.

Štv. 2431.

Bazglas.

Dne 24. februarja 1881, dopoldne ob ednajstih se bode vršila pri sv. Marjeti poleg Rimskih toplie zniževalna dražba stavbarskih del pri cerkvenih poslopijih, koje dela so v predarku cenjene na 1468 fl. 46 kr.

To se objavlja s pristavkom, da leži načrt in prevdarek pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Celji in pozneje pri dražbeni komisiji na ogled.

C. kr. okrajno glavarstvo v Celji,
dne 31. januarja 1881.

C. kr. namestnijski svetovalec,

Haas.

Javna skušnja

bo dne 14. in 15. februarja t. l. ob 9. uri predpoldnem in ob enem sklep 9. šolskega leta na **sadje- in vinorejskeje šoli v Mariboru**. Povabljeni so vsi kmetovalci in prijatelji šolstva sploh. Dne 14. februarja bo se izpraševalo iz predmetov ljudskih šol, iz računstva, geometrije, prirodoslovja, spoznavanja zemeljskih tvarin pa iz nauka o gnoji; dne 15. febr. pa se bode vršilo izpraševanje iz glavnih predmetov ove šole: iz gospodarstva sploh, potem pa iz sadje- in vinorejstva, kletarstva, spoznavanja sadežev in vinske trte posebič.

V Mariboru dne 28. jan. 1881.

Ravnateljstvo

sadje in vinorejske šole.

Na prodaj

ima purjih peres nespukanib, funt po 30 kr., kopsunskih po 18 kr. funt. Peres iz letanic in repov ni zraven.

Jožef Robič,

v g. Cizerlovej hiši v sv. Magdalenskem predmestju
1—2 hiš. št. 5. v **Mariboru.**

3—3

V založbi tiskarne

Jan. Rakuševe v Celji

izišla je knjiga:

Das Bisthum und die Diöcese Lavant

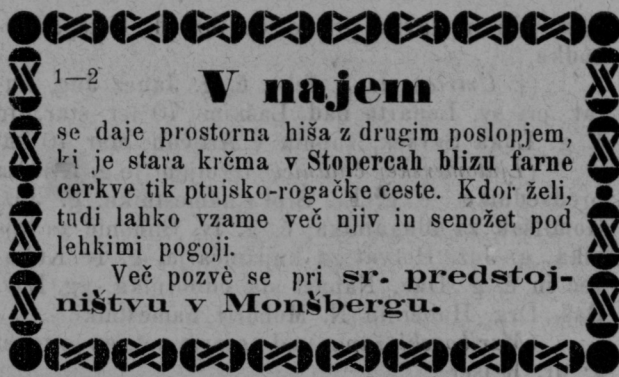
von Ignaz Orežen, Domberr.

III. Theil

Das Dekanat Frasslau.

Knjižica se dobi franco, če se dopošlje tiskarni 65 kr. Brez dopošiljatve velja knjižica 60 kr.

Velečestitim naročnikom naznanjam, da jim knjižico zamorem le na gori povedani način doposlati, ker lani mnogo izmed njih knjige „Das Dekanat Cilli“ ni hotelo sprejeti. Ove knjige imam še mnogo iztisov v zalogi. Cena je 1 fl. 50 kr.

1—2

V najem

se daje prostorna hiša z drugim poslopjem, ki je stara krčma v Stopercih blizu farne cerkve tik ptujsko-rogačke ceste. Kdor želi, tudi lahko vzame več njiv in senožet pod lehkimi pogoji.

Več pozvè se pri **sr. predstojništvu v Monšbergu.**

5—6

Pozor!

Kdor si želi kaj špecerijskega blaga nakupiti, naj gre

v **Celje v F. Kapus-ovo štacuno**, kder se zares v vsakem obziru pošteno postreže, da je vsak prav zadovoljen. Tam dobi najboljše vrste

kave, olja, riža, južnega sadja, čaja, ruma, apolo-sveč; potem dobra kaljiva, vrtna in poljska semena, ptičji lep itd. vino v buteljah, premoga in apna na debelo in drobno.

☛ Kdor več vkup vzame dobi nagrado.

Zatoraj Pozor!

Po cen.

rokotvornim in novonošnjim blagom, ter zaloga

Po cen.

5—5

G. SCHMIDL in družnik v CELJI

priporočata **po najnižjih cenah** svojo vsaki čas bogato in skrbno izbrano zalogo

bombažaste (pavolate) in volnate hlačevine, raznobarvnega novonošnega sukna, za moško obleko, tiskane bombaževine (pavolate tkanine) ter mnogovrstne volnate in svilnate tkanine, za žensko obleko, bombažastega, na pol in čisto lanenega platna v vsaki zaželjeni širokosti, za telesno, namizno in posteljno rabo, volnatih zimskih rut, ter svilnatih, volnatih in bombažastih robcev, razne tkanine za podvleko (futer) iz volne pletenega, in vsakovrstnega drobnega blaga na drobno in debelo.

☛ Ako se pismeno želja izrazi, in proti vračanju, dopošiljuje se od vsake vrste blaga vzorci in spiski cen.

☛ **Naročila se dobro in nemudoma izvršé.** ☛

Šivalni stroji se prodajejo po gld. 5 in gld. 10, cenejše ko dosedaj, proti takojšnji plači, ali vložanju zadatja, na mesečne obroke po gld. 5.

Trgovina se suknom, vsakdanjim,

pravih ameriškanskih šivalnic.

Po cen.

Štv. 38 ogel glavnega trga „**pri škofu**“ ogel poštnih ulic štv. 38.

Po cen.